

ЯК МОЖНА ПІДТРИМАТИ ДИТИНУ В НАВЧАННІ? JAK MŮŽE BÝT PODPOŘENO VAŠE DÍTĚ VE VZDĚLÁVÁNÍ?

У системі підтримки дітей та учнів з *особливими освітніми потребами* в чеських школах відбулось декілька змін. Метою поточних змін є аби всі діти по можливості навчались разом та отримували максимальну допомогу в освоєнні школи. Ця підтримка раніше стосувалась тільки дітей, котрі мали певні проблеми зі здоров'ям (порушення уваги, специфічні розлади у навчальному процесі, а також більш серйозні проблеми зі здоров'ям). Зараз до цієї групи також належать діти з різного культурного середовища, включаючи дітей, які **недостатньо володіють мовою**, на якій проходить навчання. Навіть ці діти тепер мають право на підтримку в навчальному закладі (дитячому садку, початковій та середній школах).

V českých školách došlo k několika změnám v systému podpory dětí a žáků se *speciálními vzdělávacími potřebami*. Cílem současných změn je, aby se všechny děti, pokud je to jen trochu možné, vzdělávaly společně a byla jim poskytnuta maximální péče, aby školu zvládly. Tato podpora se dříve týkala jen těch dětí, které měly nějaké zdravotní potíže (poruchy pozornosti, specifické poruchy učení, ale i vážnější zdravotní problémy). Nově patří do této skupiny také děti z odlišného kulturního prostředí včetně dětí, které **dostatečně neznají vyučovací jazyk**. I tyto děti mají nyní nárok na podporu ve škole (mateřské, základní i střední).

Вищезазначена підтримка є надзвичайно важлива для того, щоб Ваша дитина почувалася добре в школі, легше інтегрувалася до навчального процесу та швидше вивчила чеську мову. Ця допомога для дітей є **безкоштовною**, Ви нічого не оплачуєте і все організовує школа.

Výše uvedená podpora je nesmírně důležitá proto, aby se Vaše dítě mohlo ve škole cítit dobře, snadněji se začlenilo do výuky a rychleji se učilo češtinu. Tato podpora pro dítě **je zdarma**, nemusíte nic doplácet a vše zařídí škola.

Вам з дитиною потрібно лише звернутися до **шкільного центру консультування (ŠPZ)**, зокрема до **педагогічно-психологічного консультаційного центру (PPP)**, який приймає рішення щодо заяви на підтримку. Там оцінять знання чеської мови та дадуть Вам довідку з результатами про надання до школи. PPP - це заклад, до якого в ČR зазвичай направляються і чеські діти на різні типи перевірок/тестування.

Od Vás je potřeba pouze **zajít s dítětem do školského poradenského zařízení (ŠPZ)**, konkrétně do **Pedagogicko-psychologické poradny (PPP, dále poradna)**, která rozhoduje o nároku dítěte na podporu. V poradně vyhodnotí jazykovou úroveň češtiny a dají Vám zprávu s výsledky pro školu. Poradna je instituce, kam jsou v ČR běžně odesílány i české děti k nejrůznějším typům vyšetření.

Ця підтримка допоможе і школі! Учителям складніше працювати, якщо у класі є дитина без знання чеської мови. Тому дуже важливо, щоб Ви з дитиною звернулись до даного центру. **Без рекомендації з центру школа немає для підтримки Вашої дитини інших варіантів.**

Tato podpora pomůže i škole! Učitelé mají složitější práci, pokud mají ve třídě děti bez znalosti češtiny. Je tedy velmi důležité, abyste s dítětem do poradny šli. **Bez doporučení poradny škola nemá pro podporu Vašeho dítěte moc dalších možností.**

До заходів по підтримці, наприклад, належать:

- викладання чеської мови як другої мови (у дитячому садку- 1 година на тиждень, в початковій та середній школі- 3 години на тиждень)
- спеціальні підручники та посібники
- асистент педагога
- план підтримки навчання (**план індивідуального навчання** або **план педагогічної допомоги**)
- адаптація умов в процедурі прийому до середньої школи або при складанні іспитів на отримання атестата
- при необхідності подовження тривалості навчання до двох років у середньому або вищому професійному навчальному закладі

Podpůrná opatření jsou například tato:

- **výuka češtiny jako druhého jazyka** (v MŠ 1 hodina týdně, ZŠ a SŠ až 3 hodiny týdně)
- speciální učebnice a pomůcky
- asistent pedagoga
- **plán podpory vzdělávání (individuální vzdělávací plán nebo plán pedagogické podpory)**
- uzpůsobení podmínek při přijímacím řízení na SŠ, případně při skládání maturitní zkoušky
- v případě potřeby prodloužení délky vzdělávání až o 2 roky ve středním nebo vyšším odborném vzdělávání

Важлива інформація про тестування протягом консультацій:

- Якщо Ви звернетесь до PPP с запитом на тестування, Вам не можуть відмовити.
- Від подання заяви до дати проведення тестування не може минути понад 4 місяців.
- Якщо необхідно, тестування може проводитись з перекладачем. Перекладача можете знайти самостійно (або можете скористатися послугами комунального перекладу та послугами міжкультурних працівників неприбуткових організацій та центрів інтеграції), або вам перекладача може знайти PPP.
- PPP Вас зобов'язано чітко інформувати про умови надання послуги (тоді вам буде запропоновано підписати так звану інформовану згоду), а зрештою вам надіслати результати тестування.

Důležité informace o vyšetření v poradně:

- Poradna Vás při žádosti o vyšetření nesmí odmítnout.
- Od podání žádosti do termínu vyšetření přitom nesmí uplynout více než 4 měsíce.
- V případě potřeby může vyšetření proběhnout s tlumočnickem. Toho si můžete přivést sami (můžete přitom využít služeb komunitního tlumočení a interkulturních pracovníků neziskových organizací a integračních center), nebo jej může zajistit sama poradna.
- Poradna Vás je povinna srozumitelně informovat o podmínkách služby (pak budete vyzváni k podpisu tzv. informovaného souhlasu) a nakonec Vám předat zprávu z vyšetření.

Рекомендація: якщо Ви не зможете зв'язатися з Центром консультування, Ви можете звернутися за допомогою до школи, організації META або до іншої організації, що займається питаннями освіти або до інспекційного органу Національного інституту освіти (НУВ).

Doporučení: Pokud se nepodaří navázat spolupráci s poradnou, můžete požádat o pomoc školu, společnost META nebo jinou organizaci zabývající se vzdělávací problematikou, případně revizní orgán Národního ústavu pro vzdělávání (NÚV).

У НАСТУПНИХ КРОКАХ ОПИСУЄТЬСЯ ПОСЛІДОВНІСТЬ ДІЙ:

1. Запишіться до педагогічно-психологічного центру консультування

Записатись найкраще у письмовій формі та у центрі Вам буде призначений термін. Можна скористатись цим зразком:

Шановний пане / шановна пані,

Я хотів би записати свою дитину (.....) на перевірку/тестування у Вашому консультаційному центрі з приводу недостатнього володіння чеською мовою.

Школа потребує довідку про включення дитини до відповідного рівня підтримки та пропозицією відповідних заходів щодо підтримки.

Я не розмовляю чеською мовою, тому прошу призначити найближчий термін у письмовій формі.

Дякую Вам за розуміння.

З повагою

(.....)

контакти:

(.....)

2. Прийдіть з дитиною до консультаційного центру у встановлений термін. Не турбуйтеся, в центрі працюють фахівці, які зазвичай працюють з дітьми різного віку.

3. Консультант центру подбає про Вас: поговорить з Вашою дитиною, наприклад, над малюнками для встановлення **рівня чеської мови.**

4. Консультант центру протягом 30 днів **підготує та надішле Вам довідку.** Домовтесь заздалегідь про те, яким способом Вам передадуть довідку.

5. Консультант центру **напише рекомендації щодо заходів підтримки школи.**

6. Надання підтримки Вашій дитині **вимагає Вашої згоди,** яку Ви схвалюєте, підписавши її.

7. Кожна довідка центру діє 1-2 роки. Рекомендуємо щонайменше за 3 місяці до закінчення цього часу попросити центр провести нове тестування Вашої дитини.

V NÁSLEDUJÍCÍCH KROCÍCH JE POPSÁNO, JAK BUDETE POSTUPOVAT:

1. Objednejte se do pedagogicko-psychologické poradny

Objednáte se nejlépe písemně a poradna Vám termín přidělí. Můžete použít tento vzor:

Vážená paní/vážený pane,

chtěl/a bych tímto objednat své dítě (.....), k
vyšetření ve Vašem poradenském zařízení z důvodu nedostatečné znalosti češtiny.

Škola potřebuje zprávu se zařazením dítěte do příslušného stupně podpory a s návrhem na
vhodná podpůrná opatření.

Nemluvím česky, proto prosím o přidělení nejbližšího možného termínu písemně.

Děkuji za pochopení.

S pozdravem

(.....)

kontakty:

(.....)

2. Přijďte s dítětem do poradny v daném termínu. Nemusíte se ničeho obávat, v poradně pracují odborníci, kteří běžně pracují s dětmi různého věku.

3. Pracovník poradny se Vás ujme, popovídá si s dítětem například nad obrázky, aby **zjistil úroveň češtiny.**

4. Pracovník poradny do 30 dnů **zpracuje a předá Vám zprávu.** Domluvte se na způsobu předání zprávy předem.

5. Pracovník poradny **napiše doporučení podpůrných opatření šcole.**

6. S poskytováním podpory dítěti je **potřeba Váš souhlas**, který stvrdíte podpisem.

7. Každá zpráva poradny je platná na období 1 – 2 roky. Doporučujeme minimálně 3 měsíce před uplynutím této doby požádat poradnu o nové vyšetření Vašeho dítěte.

Що школа повинна зробити для учнів, які потребують допоміжних заходів?

- Школа надаватиме учням відповідну підтримку на основі рекомендацій ŠPZ. Ця підтримка зазвичай записується у вигляді плану підтримки (IVP), а батьки повинні бути проінформовані про підтримку. Вони дають свою згоду її підписанням.
- Батьки в Чеській Республіці повинні забезпечувати співпрацю та зацікавленість у вихованні своїх дітей. Тому школа може надати рекомендації щодо залучення батьків до освіти у плані підтримки.
- Протягом усієї дії рекомендацій ŠPZ школа надає учням відповідну підтримку.

Co by škola měla dělat pro žáky s potřebou podpůrných opatření?

- Škola na základě doporučení ŠPZ nastaví žákovi odpovídající podporu. Tato podpora obvykle bývá sepsána písemnou formou v podobě plánu podpory (IVP) a rodiče by o podpoře měli být informováni. Souhlas poskytují svým podpisem.
- Rodiče v ČR mají poskytovat součinnost a zajímat se o vzdělávání svých dětí. Škola tedy může do plánu podpory dát doporučení na zapojení rodičů do vzdělávání.
- Po celou dobu platnosti doporučení ŠPZ škola žákovi poskytuje odpovídající podporu.

План підтримки (= спосіб навчання) з конкретним процесом, цілями, змістом та методами навчання може бути встановлений на різний час, в залежності від потреб конкретного учня. Школа повинна стежити за прогресом учня та разом з ним це оцінювати. У разі потреби може змінити план підтримки.

Plán podpory (= způsob vzdělávání) s konkrétními postupy, cíli, obsahem a metodami vzdělávání můžou být nastaveny na různě dlouhou dobu, dle potřeby konkrétního žáka. Škola by měla průběžně sledovat pokrok žáka a společně s ním ho vyhodnocuje. Dle potřeby může případně plán podpory upravit.

Школа в цьому не є єдина та має можливість використовувати поради або консультації щодо індивідуальних кроків у даному центрі.

Škola na to není sama a má možnost využít poradenství nebo konzultace jednotlivých postupů s poradnou.

Рекомендація: якщо Ви підозрюєте, що школа не надає достатню підтримку дитині (згідно з рекомендацією ŠPZ), Ви можете звернутися до відповідної ŠPZ з запитом щодо консультації цього питання.

Doporučení: V případě, že máte podezření, že škola dítěti neposkytuje dostatečnou podporu (v návaznosti na doporučení ŠPZ), můžete se obrátit na příslušné ŠPZ s žádostí o konzultaci této skutečnosti.

ЗМІНИ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ ZMĚNY V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

Обов'язковий дошкільний рік

З недавнього часу останній рік в дитячому садку включений у обов'язкове відвідування школи. Це означає, що всі діти повинні бути зараховані до дитячого садка та відвідувати його. Відсутність дитини завжди повинна бути повідомлена заздалегідь і виправдана, наприклад, хворобою дитини та підтвердженням від лікаря.

Povinný předškolní rok

Nově je poslední rok v mateřské škole zahrnut do povinné školní docházky. To znamená, že v tomto roce musí být všechny děti zapsány v některé mateřské škole a musí tam také docházet. Nepřítomnost dítěte musí být vždy předem ohlášena a zdůvodněna například nemocí dítěte a potvrzením lékaře.

Відстрочка відвідування школи

У Чеській Республіці досить часто деякі діти отримують відстрочку відвідування школи обґрунтовано та йдуть до 1-го класу через рік. Відстрочка відвідування школи зазвичай пропонується дитячим садком. Тому вони рекомендують батькам з дитиною відвідати центр консультування (ŠPZ), де експерти оцінять, чи дійсно дитина потребує відстрочку. Дитину також повинен перевірити педіатр і прийняти рішення щодо відстрочки. Рекомендацію лікаря та центру консультування оцінюють батьки та вирішують, чи будуть дитину відправляти до школи, чи будуть слідувати рекомендаціям. Діти з іншою рідною мовою не повинні отримувати відстрочку тільки через недостатнє знання чеської мови. Важливою є комплексна зрілість дитини також у інших аспектах.

Odklad školní docházky

V České republice je poměrně běžné, že některé děti dostanou odklad školní docházky v odůvodněných případech a nastoupí do 1. třídy o rok později. Odklad školní docházky zpravidla navrhne mateřská škola. Doporučí tedy rodičům, aby s dítětem šli do poradenského zařízení (ŠPZ), kde odborníci vyhodnotí, zda je odklad pro dítě opravdu vhodný. Dítě musí také vidět pediatr a vydat k odkladu stanovisko. Doporučení lékaře a poradenského zařízení vyhodnotí rodič a rozhodne, zda dítě do školy i přesto pošle, či se bude řídit doporučeními. Děti s odlišným mateřským jazykem by neměly mít odklad jen z důvodu nedostatečné znalosti češtiny. Důležitá je komplexní zralost dítěte i v dalších aspektech.

Підготовчий клас

Діти, яким було надано відстрочку, можуть ще один рік відвідувати дитячий садок, або можуть бути допущені до підготовчого класу в початковій школі. Підготовчий клас призначений для дітей з відстрочкою, тому в ньому робиться акцент на підготовку до школи. Іншою перевагою підготовчого класу є зменшена кількість дітей (максимально 15). Підготовчий клас не має жодної початкової школи, але, як правило, в кожній області одна знайдеться.

Přípravná třída

Děti, které mají přiznaný odklad školní docházky, mohou chodit ještě jeden rok dál do mateřské školy, nebo mohou být přijaty do přípravné třídy při základní škole. Přípravná třída je určena právě dětem s odkladem, proto se v ní klade důraz na přípravu na školu. Další výhodou přípravné třídy je snížený počet dětí (max. 15). Přípravnou třídu nemá každá základní škola, ale nějaká se většinou najde v každé oblasti.

ЩО ВИ МОЖЕТЕ ЗРОБИТИ ДЛЯ ПІДТРИМКИ ВАШОЇ ДИТИТИ? CO MŮŽETE UDĚLAT PRO PODPORU VAŠENO DÍTĚTE VY?

Активне дозвілля

Дуже важливо, щоб діти мали можливість проводити вільний час і зустрічатися з чеськими однолітками та природним способом вивчати чеську мову. Завдяки цьому вони можуть досягти набагато швидшого прогресу у школі. Запишіть їх на гуртки у вільний час!

У Чеській Республіці існує добре розвинена мережа активного дозвілля для дітей дошкільного віку. Це часто пропонується самими школами, а також іншими установами, такими як **будинки дітей та юнацтва (DDM)**, **початкові художні школи (ZUŠ)**, **клуби**, некомерційні організації тощо. Гуртки, як правило, оплачуються, школи та DDM мають доступніші ціни. Діяльність клубів буває безкоштовна.

Volnočasové aktivity

Pro děti je nesmírně důležité, aby mohly podnětně trávit volný čas a setkávat se se svými českými vrstevníky a učit se tak česky přirozeným způsobem. Díky tomu mohou dosáhnout mnohem rychlejšího pokroku i ve škole. Přihlaste je tedy na volnočasové aktivity!

V České republice existuje rozvinutá síť volnočasových aktivit pro děti už od předškolního věku. Ty často nabízejí samotné školy, potom také další instituce jako **domy dětí a mládeže (DDM)**, **základní umělecké školy (ZUŠ)**, **nízkoprahové kluby**, neziskové organizace a další. Kroužky jsou zpravidla placené, ve školách a DDM bývají cenově dostupnější. Aktivity nízkoprahových klubů bývají zdarma.

Приклади активного дозвілля:

- спортивні та рухливі гуртки
- художні та музичні гуртки
- скаути, туристичні та інші гуртки за інтересами
- літні і замиські табори

Příklady volnočasových aktivit:

- sportovní a pohybové kroužky
- výtvarné a hudební kroužky
- skautské, turistické a další zájmové oddíly
- letní a příměstské tábory

А що вдома?

Навіть у той час, коли Ви знаходитесь зі своїми дітьми вдома, можна допомогти дитині будувати відносини з чеською мовою та розвивати її. Ми рекомендуємо:

- будьте прикладом для Вашої дитини та вивчайте чеську мову теж
- на предмети у квартирі можете, наприклад, наклеїти етикетки з чеськими назвами,
- дивіться казки, фільми або телепередачі чеською мовою, слухайте чеські пісні,
- подорожуйте разом з сімєю по Чехії.

A co doma?

I v čase, který trávíte s dětmi doma, je možné pomoci dítěti budovat vztah k češtině a nový jazyk rozvíjet. Doporučujeme:

- buďte svému dítěti příkladem a učte se česky také,
- na předměty v bytě můžete např. nalepit štítky s českými názvy,
- sledujte pohádky, filmy nebo televizní programy v češtině, poslouchejte české písničky,
- jezděte na rodinné výlety po České republice.

Закључна рекомендація: Ваша дитина має право аби її називали її власним ім'ям, так як це ім'я є важливою частиною особистості кожної людини. Отримання чеського ім'я не впливає на шкільну інтеграцію.

Doporučení na závěr: Vaše dítě má právo být oslovováno vlastním jménem, jméno je důležitou součástí identity každého člověka. Přidělení českého jména nemá vliv na integraci do školy.

ПОТРЕБУЄТЕ КОНСУЛЬТАЦІЮ?

POTŘEBUJETE PORADIT? OBRAŤTE SE NA NÁS:

META, o.p.s. – Услуги для иностранцев:

Žerotínova 1124/35,
130 00 Прага 3-Жижков
Тел: +420 775 339 003
poradenstvi@meta-ops.cz

META, o.p.s. - Služby pro cizince:

Žerotínova 1124/35,
130 00 Praha 3-Žižkov
Tel: +420 775 339 003
poradenstvi@meta-ops.cz